

Hvad virker - Evidens i uddannelsesforskningen

Hvordan bruger læreren testdata i sin undervisning? og hvordan påvirker denne undervisning eleverne?

Læreren foretrækker test, der er tilpasset den aktuelle undervisning i klassen

Lærere er generelt ikke imod at teste. Mange anvender både eksternt producerede og selvkonstruerede test i deres undervisning. Men de foretrækker at anvende dem ud fra et overordnet hensyn til undervisningens tilrettelæggelse. Omvendt opfatter læreren, at centralt administrerede test, der skal gennemføres på samme tidspunkt og måde i et helt skolesystem, som uhensigtsmæssigt, fordi den enkelte klasses pædagogiske rytme brydes.

Resultatet er således interessant, fordi det bryder den unuancerede opfattelse af, at lærere over en bred kam er modstandere af test. Det er ikke tilfældet. Derimod ser det ud til at være relevant at se på, hvordan en test i praksis administreres og af hvem.

Lærere anvender test til at planlægge og tilrettelægge undervisningen på klasseniveau, især når læreren ikke kender eleverne så godt

Den sidste tilføjelse i dette resultat er interessant. I dansk sammenhæng er sagen vel, at de fleste lærere kender deres elever godt gennem et pædagogisk samliv i klasserne gennem ganske lang tid. For disse lærere med lang erfaring med en klasse kommer test ikke på tale som et nødvendigt korrektiv til planlægningen og tilrettelæggelse af undervisningen.

Lærere foretrækker så uddybende oplysninger om testdata som muligt, eventuelt ledsaget af respons-/fejltypen-analyser.

Disse uddybende oplysninger kunne man tænke sig ledsage testmaterialet, så læreren bedre kan orientere sig om, hvad der egentlig testes i, og hvordan testdata skal tolkes, både før og efter at testen er gennemført.

"Testindustrien" efterhånden er blevet så avanceret, at det kan være vanskeligt at formidle de uddybende oplysninger. En hjælp kunne komme fra eksperthold. Analyser af respons og fejl, som elever typisk begår i bestemte typer items (testopgaver) i konkrete kontekster, har vist sig i udenlandske undersøgelser at kunne give indsigt i pædagogiske forhold, som kan anvendes ved tilrettelæggelsen af undervisningen. Desværre ser der ikke ud til at være taget initiativ til at sætte et sådant analysearbejde i gang af de testdata, som de danske nationale test genererer.

Hvad er evidens?

Evidens er det rationelle grundlag, som en dom fældes på med baggrund i den aktuelt tilgængelige information. At en dom fældes på baggrund af evidens betyder, at den er baseret på de bedste – mest relevante og pålidelige – tilgængelige informationer. Det vil sige, at evidens er en dynamisk størrelse - hvis der kommer ny viden til, som overtrumfer den gamle, må der fældes en ny dom. Derfor er evidens ikke det samme som et endegyldigt bevis.

Kilde: Konceptnotat

Man kunne tænke sig, at det i sig selv ikke var nødvendigt at foretage mere indgående analyser af de testdata, som fremkommer. Blot eleverne får indsigt i, hvor de har svaret rigtigt og hvor forkert, vil selve testningen og dens resultat medføre elevlæring. Dette er imidlertid ikke tilfældet.

Den pædagogiske indsats med blot at rette og korrigere fejl i test medfører ikke i sig selv øget elevlæring

Indlæring skal ske i tilknytning til undervisning og elevens eget arbejde med stoffet, ikke i tilknytning af testningen af eleven. Vi kan derfor ikke med dette resultat argumentere for, at testning skal ses som et indlæringsarbejde.

Centralt administrerede test medfører et indsnævret eller fordrejet curriculum

Faglige tankegange forsimples, faktaviden og mekaniske færdigheder betones på bekostning af kreative og æstetiske perspektiver. Noget tyder på, at lærerne indretter undervisningens indhold netop efter deres forestilling om, hvad der testes i.

Dette resultat viser, at der meget vel kan være problemer med, om også alle dele af det ønskede curriculum faktisk indgår i testen og på den måde, som det er ønskeligt, at der arbejdes med det på. Ser man på den omfattende læseplan, som eleverne skal igennem, forekommer det ikke overraskende, at det kan være vanskeligt at teste i alle dele af det, og i alle de måder, som man ønsker, at eleverne skal kunne arbejde med det på. Den negative virkning af, at læreren indretter undervisningen på testens indhold, kan derfor blive, at mangler i testens indhold i forhold til fagets læseplan, også bliver mangler i undervisningens indhold.

Undervisningstid allokeres til det/de fag, der skal testes i, på bekostning af de fag, der ikke testes i

Lærere opfatter testning som kontrol. "Skal jeg som lærer vurderes på mine elevers testdata?" Det er vel en menneskelig forståelig reaktion, at man forsøger at få denne kontrol til at foregå ud fra så gunstige testdata som muligt. I det hele er denne problematik velkendt, idet anerkendelsen af et fags vigtighed ofte sættes lig dets anerkendelse som eksamensfag. Det er i denne sammenhæng fag, der især arbejder med kreative og æstetiske perspektiver, kan komme i klemme.

Undervisningen kan forfalde til træning til testen og udenadslære hvis man muligvis ikke kan bringe alle elever til at forstå det faglige indhold, kan man måske lære dem at huske svarere på det spørgsmål, som man forventer, testen stiller. Dette er et meget velkendt negativt fænomen, der knytter sig til det at teste, og som almindeligvis betegnes med sit engelske udtryk: "teaching to the test". Jo mere testindholdet adskiller sig fra den planlagte læseplan, des alvorli-

Referencer

Nordenbo, S. E. (2007). For og imod nationale test. In R. Engelhard, C. Mehlen & F. Stjernfelt (Eds.), *Tankestreger - tværvideenskabelige nybrud* (pp. 180-201). København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.

Nordenbo, S. E., Allerup, P., Andersen, H. L., Dolin, J., Korp, H., Larsen, M. S., et al. (2009). *Pædagogisk brug af test - Et systematisk review*. København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.

gere er problemet.

Elevernes adfærd før og under testen påvirkes af deres forventninger til, om testdata vil få indflydelse på det fremtidige liv, eller ej

Man taler om, at testen af eleven opfattes som enten en high stakes eller en low stakes test, dvs. en test, hvor enten meget står på spil eller hvor intet står på spil.

Elevens socioøkonomiske status hænger sammen med elevens faktiske opnåede testdata

Jo højere socioøkonomisk status, des mere sandsynligt er det, at eleven klarer sig "godt". Det er dette forhold, der har motiveret den megen forskning i spørgsmålet om, hvorvidt der findes måder at "bryde den negative sociale arv".

Elevens opfattelse af egen faglig dygtighed virker ind på elevens testresultater

Enkelt sagt vil en elev, der opfatter sig som fagligt dygtigt med større sandsynlighed forberede sig mere hensigtsmæssigt til en test, end en elev, der ikke har store forventninger til, at det nytter at arbejde for at forbedre testresultatet.

Testning og testdata kan

- udløse følelsesreaktioner som nervøsitet og angst, især piger lider af testangst.
- indvirke på den læringsstil som eleven anvender. Der er evidens for, at elever oftest forbereder sig ved at lære udenad og memorere sætninger.
- indvirke på elevens motivation. Godt præsterende elever bliver mere motiveret til at arbejde med at forberede sig til en testning, mens svagere præsterende elever ofte mister lysten til at forberede sig.

Høje testdata giver højt selvværd

Efter introduktion af nationale test følges højt selvværd med høje testdata, og lavt selvværd med lave testdata. Da selvværd, som en psykologisk fænomen, er helt centralt for elevens identitet, kan et sådant resultat måske forklare, at lavt præsterende elever undertiden kan være tilbøjelige til at definere sin identitet ud fra andre sammenhænge end de skolære, fx ved hjælp af alternative ungdomskulturer, eller etnisk og/eller religiøs tilknytning. Det bør derfor alvorligt undersøges, om eksistensen af nationale test, hvor eleven har mulighed for at sammenligne egne testdata med andres, kunne have en segregerende indflydelse på bestemte grupperinger i samfundet.

Effekter fra elevens testresultater

Har en elev klaret sig godt, vil eleven med større sandsynlighed blive mere motiveret til at forberede sig til en kommende test med den

Kontakt

Sven Erik Nordenbo,
professor, Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, DPU, Aarhus Universitet

E: sen@dpu.dk

T: direkte: 8888 9980

Privat: 3259 3347

Mobil (arbejde) 4025 6791;

Mobil (privat) 2679 2354

følge, at den nye test klares endnu bedre. Et tilsvarende mønster ses for svagt præsterende elever.

Det testresultat, som eleven får ved testen, kan altså virke ind på fremtidig motivation og selvværd,

Ser vi endelig på indvirkningen på testresultaterne samlet set, er der evidens for, at:

- elevernes testresultater stiger ved indførelse af test, men først efter nogle år. Der er i undersøgelserne ingen forklaring på dette forhold.
- fordelene ved introduktion af centralt administrerede test kan opvejes af de negative virkninger, som disse test har især på de svagere præsterende elever.

Anbefalinger

For den direkte pædagogiske anvendelighed af testdata fra nationale test, taler denne undersøgelse for, at udnyttelsen af testdata styrkes, når der gennemføres fejltypenanalyser. Sådanne analyser anbefales derfor.

Der kan være ganske alvorlige bivirkninger ved introduktion af nationale test. Derfor anbefaler vi, at praktikere og politikere skal være opmærksomme på de negative virkninger, som tekstning kan have på især de svagere præsterende elever

Det kunne være nyttigt at gennemføre forskning med forskningsdesign, der muliggør registrering af læreres og elevers faktiske adfærd i tilknytning til test.

